

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΗΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ
[23790] Ανθρώπινα δικαιώματα¹

A. ΚΕΙΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Δεν υπάρχει ανάπτυξη χωρίς ανθρώπινα δικαιώματα

Το κείμενο αποτελεί διασκευασμένο άρθρο της Ναβί Πιλάι που διετέλεσε Υπατη αρμοστής του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ στις 13 Μαΐου 2011.

[§1] Παρά τις τεχνολογικές επαναστάσεις των τελευταίων τριάντα ετών, τα προβλήματα στον κόσμο δεν εξέλπιναν. Το αντίθετο: η αύξηση της φτώχειας, η έλλειψη τροφίμων, οι οικονομικές κρίσεις και οι ένοπλες συγκρούσεις εξακολουθούν να μαστίζουν πολλές περιοχές του πλανήτη, και ιδιαίτερα αυτούς που ζουν στις 48 λιγότερο αναπτυγμένες χώρες του κόσμου. Σύμφωνα με την τελευταία Έκθεση του ΟΗΕ για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη, ο αριθμός των υποσιτιζόμενων ανθρώπων στον κόσμο αυξήθηκε από 850 εκατομμύρια το 1980 σε ένα δισεκατομμύριο το 2011. Τα στοιχεία αυτά είναι πραγματικά απογοητευτικά.

[§2] Κατ' αρχάς, όταν κάποιος μιλάει για ανάπτυξη, χρησιμοποιεί τη γλώσσα των οικονομολόγων και την ταυτίζει με την άνοδο των οικονομικών δεικτών. Ωστόσο, οι στρατηγικές ανάπτυξης που εστιάζουν μόνο στην οικονομική μεγέθυνση δημιουργούν περισσότερη φτώχεια, ανισότητα, υποσιτισμό, ανεργία, και περισσότερες απειλές, όπως η υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Με αυτόν τον τρόπο οι ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες, δηλαδή οι φτωχοί, οι μειονότητες, οι αυτόχθονες, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες και τα άτομα με αναπηρία μένουν στο περιθώριο των κοινωνιών τους και της παγκόσμιας κοινότητας.

[§3] Με δεδομένο ότι και η οικονομική ανάπτυξη αποτελεί δικαίωμα, ας σκεφτούμε για λίγο ποιος οφείλει να είναι ο κύριος στόχος της: η ανάπτυξη πρέπει να σημαίνει πρόσβαση σε ευκαιρίες για μια καλύτερη ζωή, για μια ζωή με αξιοπρέπεια και ελευθερία, χωρίς φτώχεια και φόβο. Έφτασε η στιγμή τα ανθρώπινα δικαιώματα και ο άνθρωπος να βρεθούν στην καρδιά της συζήτησης για την ανάπτυξη στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες, εφόσον οι χώρες αυτές περνούν από μια περίοδο δυσκολιών σε μια εποχή ελπίδας, καθώς θεωρείται ότι θα αποτελέσουν το επόμενο κύμα των οικονομιών της παγκοσμιοποίησης.

¹ Τα κείμενα, οι ασκήσεις και οι ενδεικτικές απαντήσεις (εκτός όσων σημειώνονται με αστερίσκο) προέρχονται από το Κριτήριο 23790 της Τράπεζα Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας του ΙΕΠ για τη Γ΄ Λυκείου.

Επιπλέον, οι χώρες αυτές είναι συχνά ευλογημένες με πλούσια κοιτάσματα φυσικών πόρων και ανεκμετάλλευτο ανθρώπινο δυναμικό. Η προσέγγιση της ανάπτυξης με βάση τα δικαιώματα θα εκθρέψει την ελπίδα.

[§4] Κατόπιν τούτων, το μήνυμά μου προς τη Διάσκεψη για τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες είναι ξεκάθαρο: τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να βρίσκονται στο κέντρο της αναπτυξιακής πολιτικής, στην καρδιά της παγκόσμιας συνεργασίας και να καθοδηγούν την παγκόσμια στρατηγική για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων. Άλλωστε, η οικονομική μεγέθυνση μαζί με την προστασία του δικαιώματος στην ανάπτυξη θα συμβάλουν στην πραγμάτωση του οράματος του Χάρτη του ΟΗΕ για έναν κόσμο με μεγαλύτερη ελευθερία, έναν κόσμο που θα στηρίζεται στην ειρήνη, στην ανάπτυξη και στα ανθρώπινα δικαιώματα.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Διώξεις, βασανιστήρια και διαρκής φόβος

*Το απόσπασμα αποτελεί την εισαγωγή δημοσιογραφικής έρευνας του Γιάννη Παπαδόπουλου για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες που αιτούνται ασύλου στη χώρα μας. Δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Η Καθημερινή» στις 09 Σεπτεμβρίου 2019.**

[§1] Στην πατρίδα του ήταν για όλους εχθρός. Για τους Ταλιμπάν, ο 23χρονος Αφγανός ήταν ένας άπιστος συνεργάτης των δυτικών δυνάμεων, την ίδια στιγμή που οι κρατικές αρχές τον θεωρούσαν κατάσκοπο των τρομοκρατών. Παρά τις ουλές από τα βασανιστήρια στο σώμα του, η διήγησή του δεν έπεισε τον χειριστή ασύλου, που απέρριψε σε πρώτο βαθμό το αίτημά του για διεθνή προστασία τον Μάιο του 2018. Η υπόθεσή του παραπέμφθηκε τον Μάρτιο του 2019 σε ειδική επιτροπή της Αρχής Προσφυγών. Ο νεαρός διεκδικούσε μια δεύτερη ευκαιρία.

[§2] Τα μέλη της επιτροπής, δύο διοικητικοί δικαστές και ένας νομικός που υποδεικνύεται από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, διάβασαν ξανά τον μακρύ κατάλογο των δεινών που υπέστη στη χώρα του ο Αφγανός. Εργαζόταν ως συγκολλητής σε εταιρεία δυτικών συμφερόντων, η οποία προμήθευε με κοντέινερ αμερικανικές στρατιωτικές βάσεις και καταυλισμούς στο Αφγανιστάν. Επιστρέφοντας από τη δουλειά του μια μέρα, απήχθη μαζί με συναδέλφους του από ένοπλους μασκοφόρους. Τον οδήγησαν σε κρησφύγετο των Ταλιμπάν και τον απομόνωσαν σε ένα δωμάτιο χωρίς φυσικό φως για τουλάχιστον 11 ημέρες. Ο βασανιστής που τον ανέκρινε τον ρωτούσε γιατί δούλευε για τους Αμερικανούς. Τον χτυπούσαν με γροθιές και κλωτσιές, τον μαστίγωσαν με καλώδιο και τρύπησαν με λόγχη πολλά σημεία του σώματός του. Τον έδεναν σε μια καρέκλα, την

αναποδογύριζαν και τον χτυπούσαν στις πατούσες. Ακόμη και τώρα, έχει δυσκολία στο περπάτημα.

[§3] Χρειάστηκε η παρέμβαση των γηραιότερων του χωριού του, για να μην εκτελεστεί από τους Ταλιμπάν και να γλιτώσει. Τον σημάδεψαν στο σώμα με καυτό σίδερο και πήραν τα δακτυλικά του αποτυπώματα. Ήταν ο μόνος που αφέθηκε ελεύθερος από τους συναδέλφους του, γι' αυτό και οι αφγανικές αρχές τον αναζήτησαν ως ύποπτο για κατασκοπεία. Διωκόμενος από όλους. Στην Ελλάδα, αναγνωρίστηκε ως θύμα βασανιστηρίων. Και πριν από λίγους μήνες η Αρχή Προσφυγών έκανε δεκτό το αίτημά του για άσυλο σε δεύτερο βαθμό.

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Επίλογοι στο πρώτο βιβλίο

Το πεζογράφημα που ακολουθεί είναι απόσπασμα από το μυθιστόρημα του Δημήτρη Χατζή «Το διπλό βιβλίο» (1977, Αθήνα: Καστανιώτης), στο οποίο αποδίδονται όψεις της ζωής των Ελλήνων μεταναστών στη Γερμανία. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα ο κεντρικός ήρωας – ο Κώστας – αφού εγκατέλειψε την εργασία του ως μαραγκού στην Ελλάδα λόγω των συνθηκών και αφού εργάστηκε για πέντε χρόνια στη Γερμανία, βρίσκεται ξαφνικά άνεργος.

Τελευταία φορά περνάω την πόρτα του ΑΟΥΤΕΛ – είναι σα να 'κλεισε πίσω μου. Τέλος – είμαι στο δρόμο. Απέναντί μου είναι ο σταθμός των σιδηροδρόμων. Η πίσω πόρτα του. Πηγαίνω ως εκεί, κάθομαι λίγο πιο πέρα απ' την πόρτα, πάνω σε ένα κασόνι. Μπροστά μου – φάτσα, το ΑΟΥΤΕΛ. Απάνω μας πέφτει στην ευθεία η μεγάλη λεωφόρος – που δεν φτάνει εδώ. Όλη η γερμανική μου ζωή. Πίσω μου τα τρέινα, ο μεγάλος κόσμος – ανύπαρκτος. Μπροστά μου αυτό το ΑΟΥΤΕΛ – ανύπαρκτο τώρα και αυτό. Στην ευθεία, η μεγάλη λεωφόρος – δε φτάνει ως εδώ.

Είμαι στο δρόμο – και δρόμο δεν έχω κανέναν. Κάθομαι σ' αυτό το κασόνι, πουθενά δεν έχω να πάω – ένας χαμάλης απολυμένος από τη δουλειά του, ένας άνεργος Έλληνας μετανάστης στη Γερμανία. Έχω και το βιβλιάριο εργασίας στην τσέπη. Ξυλουργός, λέει, για την Ελλάδα όπως είχα δηλώσει και δεν πιάνεται – ανειδίκευτος για τη Γερμανία.

Σκέφτομαι εδώ, τα ξανασκέφτομαι όλα, θέλω να τα σκεφτώ. Στην Ελλάδα να ξεκινήσω να πάω πίσω, δεν θέλω. Έτσι το 'πα και φεύγοντας, έτσι το ξανάπα πολλές φορές εδώ, έτσι το σκέφτηκα και με την άδεια. Η Ελλάδα για μένα θα πει το ξυλάδικο. Δεν ξαναγυρίζω ζωντανός στο ξυλάδικο.

Εδώ; πέντε χρόνια το σκέφτομαι κάθε μέρα, είμαι το ξένο το σώμα. Είμαι και δεν είμαι. Περιαστικός είμαι εδώ – για κάπου – για πού; Πού είναι ο κόσμος, ποιος είναι ο δικός

μου; Εγώ πέντε χρόνια τώρα, δεν τον είδα. Σκέφτηκα, ξανασκέφτηκα με το μικρό το μυαλό μου, άκουσα και τους άλλους, προσπάθησα να τον δω – και δεν είδα τίποτα. Οι τζαμαρίες είναι μπροστά μου, δεν βλέπεται ο κόσμος αυτός, ο σημερινός ο δικός μας. Οι άλλοι, από την άλλη μεριά – κι αυτοί δεν βλέπονται. Τα πρόσωπά τους μου ξεφεύγουν. Όσους είδα, λαθεμένα τους είδα. ... Και σκέφτομαι, ξανασκέφτομαι εδώ. Κόμματα, βιβλία, φυλλάδες, εφημερίδες, σοφοί και φιλόσοφοι, σοφίες όσες κι αν πεις – κι εμένα μια λέξη σωστή, να μου πει τι να κάνω τούτη την ώρα, δεν είναι κανένας.

Κάθομαι εδώ σ' αυτό το κασόνι και μου φαίνεται, δε θα σηκωθώ ποτές από δω. Στο τέλος, λέω, θα με φορτώσουν και μένα μαζί μ' αυτό το κασόνι, θα με κλείσουν σε κανένα βαγόνι – έτσι θα φτάσω να τον βρω το μεγάλο τον κόσμο. Και χωρίς να κάνω τίποτα πάλι.

B. ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α (μονάδες 20)*

Με ποια επιχειρήματα η συντάκτρια του Κειμένου 1 υποστηρίζει την άποψη πως η ανάπτυξη πρέπει να βασίζεται στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων; Να τα αποδώσεις συνοπτικά (70 έως 80 λέξεις) και χωρίς δικά σου σχόλια.

ΘΕΜΑ Β.1 (μονάδες 15)

Να χαρακτηρίσεις ως σωστή (Σ) ή λανθασμένη (Λ) καθεμία από τις παρακάτω περιόδους με βάση το Κείμενο 1 και να αιτιολογήσεις την απάντησή σου, καταγράφοντας στο απαντητικό φύλλο το κατάλληλο χωρίο του κειμένου:

1. Η εξέλιξη της τεχνολογίας τα τελευταία 30 χρόνια περιόρισε τη διασπορά των κοινωνικών προβλημάτων στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.
2. Το πρόβλημα της πείνας, αν και δεν εξέλιπε, ωστόσο περιορίστηκε σε κάποιο βαθμό κατά την πρώτη δεκαετία του 21^{ου} αιώνα.
3. Όσο η ανάπτυξη περιορίζεται μόνο στον οικονομικό τομέα, οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες κινδυνεύουν ολοένα και περισσότερο να περιθωριοποιηθούν.
4. Οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες διαθέτουν σήμερα τις μεγαλύτερες προοπτικές ανάπτυξης λόγω των ανεκμετάλλευτων φυσικών πόρων και του αναξιοποίητου ανθρώπινου δυναμικού.
5. Τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορούν να συμβάλλουν στην αναπτυξιακή πολιτική και στην υλοποίηση του οράματος του Χάρτη του ΟΗΕ για τον κόσμο.

ΘΕΜΑ Β.2 (μονάδες 10)*

Ποιος είναι, κατά τη γνώμη σου, ο σκοπός για τον οποίο γράφτηκε η §1 του Κειμένου 1; Να απαντήσεις, λαμβάνοντας υπόψη τη θέση της στο κείμενο. [μονάδες 4] Στη συνέχεια να εντοπίσεις και να εξηγήσεις τη λειτουργία τριών ρητορικών ή/ και γλωσσικών επιλογών με τις οποίες επιχειρεί να τον επιτύχει. [μονάδες 6] (80 έως 100 λέξεις χωρίς την καταμέτρηση των κειμενικών αναφορών)

ΘΕΜΑ Β.3 (μονάδες 10)*

Σκοπός του συντάκτη του Κειμένου 2 είναι η ανάδειξη των προβλημάτων που σχετίζονται με την παροχή ασύλου σε πολιτικούς πρόσφυγες. Με ποιον τρόπο επιχειρεί να τον επιτύχει; (μονάδες 4). Να εντοπίσεις και να καταγράψεις τρεις (3) γλωσσικές επιλογές του συντάκτη που επιβεβαιώνουν τη χρήση του τρόπου αυτού. (μονάδες 6)

ΘΕΜΑ Γ (μονάδες 15)

Πώς βιώνει ο ήρωας του Κειμένου 3 την εργασιακή και κοινωνική του κατάσταση; Πώς ερμηνεύεις εσύ τις σκέψεις και τα συναισθήματά του; Να απαντήσεις με στοιχεία από το κείμενο (150 έως 200 λέξεις).

ΘΕΜΑ Δ (μονάδες 30)*

Παρά την κατοχύρωσή τους σε συντάγματα και διεθνείς συμβάσεις, τα ανθρώπινα δικαιώματα συνεχίζουν να παραβιάζονται σε πολλά μέρη του κόσμου και με διάφορους τρόπους. Σε ανοιχτή επιστολή (350 έως 400 λέξεις) που δημοσιεύεις σε ημερήσια εφημερίδα με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (10^η Δεκεμβρίου) και απευθύνεται στον Ύπατο Αρμοστή του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα αναλύεις τους λόγους που επιβάλλουν την καθολική κατοχύρωση και προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και προτείνεις τρόπους με τους οποίους η διεθνής κοινότητα, τα κράτη, αλλά και η κοινωνία των πολιτών θα μπορούσε να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου αυτού.

Γ. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α*

Η συντάκτρια του Κειμένου, προκειμένου να υποστηρίξει τη θέση πως η ανάπτυξη πρέπει να βασίζεται στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παρατηρεί πως η αντίληψη για την ανάπτυξη αποκλειστικά με οικονομικούς όρους προκαλεί ανισότητες και κοινωνικό αποκλεισμό σε παγκόσμια κλίμακα. Θεωρεί λοιπόν πως πρωταρχικός της ανάπτυξης θα έπρεπε να είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των ανθρώπων, ειδικά στις αναπτυσσόμενες χώρες που διαθέτουν σημαντικές αναπτυξιακές προοπτικές. Με τον τρόπο αυτό, συμπεραίνει, θα διασφαλιστεί η παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια.

ΘΕΜΑ Β.1

1. Λάθος: «Παρά τις τεχνολογικές επαναστάσεις ... λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου» (§1).
2. Λάθος: «Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση ... απογοητευτικά» (§1).
3. Σωστό: «Οι στρατηγικές ανάπτυξης που εστιάζουν ... μένουν στο περιθώριο» (§3).
4. Σωστό: «Επιπλέον, οι χώρες αυτές ... ανθρώπινο δυναμικό» (§3).
5. Σωστό: «τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να βρίσκονται στο κέντρο ... των νέων προκλήσεων» (§4).

ΘΕΜΑ Β.2*

Η συντάκτρια του Κειμένου 1 στην εισαγωγική παράγραφο επιχειρεί να θεμελιώσει λογικά την επιχειρηματολογία που θα αναπτύξει στη συνέχεια για την ανάγκη η παγκόσμια ανάπτυξη να βασιστεί στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Για να επιτύχει τον στόχο της παρουσιάζει το πρόβλημα των ανισοτήτων με το οποίο βρίσκεται αντιμέτωπη η ανθρωπότητα μέσω μιας αντίθεσης που το αναδεικνύει emphatically («Παρά τις τεχνολογικές επαναστάσεις των τελευταίων τριάντα ετών, τα προβλήματα στον κόσμο δεν εξέλπιαν»). Υποστηρίζει τη θέση αυτή με παραδείγματα («η αύξηση της φτώχειας ... 48 λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου»), σε ασύνδετο σχήμα που καταδεικνύει το μέγεθος του προβλήματος, και με στατιστικά δεδομένα («Σύμφωνα με την τελευταία Έκθεση του ΟΗΕ ... σε ένα δισεκατομμύριο το 2011») από σχετική έρευνα του ΟΗΕ που αυξάνουν την αξιοπιστία της.

ΘΕΜΑ Β.3*

Για να αναδείξει το πρόβλημα της παροχής ασύλου σε πολιτικούς πρόσφυγες, ο συντάκτης αφηγείται την ιστορία ενός Αφγανού πρόσφυγα. Η αφήγηση έχει στόχο να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη της έρευνας (βλ. Παθοποιία > αφηγηματική πειθώ) για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες τόσο στην πατρίδα τους όσο και στις χώρες στις οποίες καταφεύγουν. Χαρακτηριστικά του αφηγηματικού λόγου στο κείμενο είναι η παρουσία ρημάτων σε παρελθοντικούς χρόνους, [α] παρατατικό (π.χ. «εργαζόταν», «προμήθευε»), για να αφηγηθεί τη ζωή του στο Αφγανιστάν, και [β] αόριστο (π.χ. «απήχθη», «οδήγησαν»), για να αφηγηθεί σημαντικά γεγονότα στην πατρίδα του και την Ελλάδα· [γ] η χρήση χρονικών κειμενικών δεικτών (π.χ. αιτιατική του χρόνου: «Μάιο του 2018», μετοχική φράση: «Επιστρέφοντας από τη δουλειά του μια μέρα», δευτερεύουσα χρονική πρόταση: «πριν από λίγους μήνες» κτλ.).

ΘΕΜΑ Γ (διαγραμματική ανάλυση)

Ο ήρωας του Κειμένου 3:

- Αισθάνεται ότι βρίσκεται σε αδιέξοδο, ότι δεν υπάρχει γι' αυτόν τόπος να σταθεί («ο μεγάλος κόσμος – ανύπαρκτος» / «το ΑΟΥΤΕΛ – ανύπαρκο τώρα και αυτό» / «η μεγάλη λεωφόρος – δεν φτάνει ως εδώ»: μικρές κοφτές προτάσεις, παρατακτική σύνδεση, emphatic use of the infinitive).
- Νιώθει ακινητοποιημένος, επειδή δεν μπορεί ούτε να προχωρήσει στη ζωή του ούτε όμως επιθυμεί να γυρίσει πίσω («είμαι στον δρόμο – και δρόμο δεν έχω κανέναν»: μεταφορά και μετωνυμία / «Στην Ελλάδα ... δεν θέλω. / Η Ελλάδα για μένα θα πει το ξυλάδικο. / Δεν ξαναγυρίζω ζωντανός στο ξυλάδικο»: ά ενικό πρόσωπο, εξομολογητικός τόνος, εσωτερικός μονόλογος, κατηγορηματικότητα)
- Σκέπτεται ότι δεν ανήκει πουθενά, είναι απόκληρος από παντού και, επιπλέον, γνωρίζει ότι είναι ξένος και του φέρονται όπως στους ξένους («Περαστικός είμαι εδώ – για κάπου – για πού; Πού είναι ο κόσμος, ποιος είναι ο δικός μου;»: ρητορικά ερωτήματα, έκφραση έντονου προβληματισμού).
- Αισθάνεται μοναξιά και απομόνωση και βιώνει την περιθωριοποίηση και την έλλειψη καθοδήγησης στη μεγάλη ξένη χώρα («Οι τζαμαρίες είναι μπροστά μου δεν βλέπεται ο κόσμος αυτός, ο σημερινός ο δικός μας»: αξιοποίηση συμβόλου, συνυποδήλωση / «κι αυτοί δεν βλέπονται»: επανάληψη για λόγους έμφασης / «κι εμένα μια λέξη σωστή ... δεν είναι κανένας»: αντιδιαστολή για έμφαση).

- Στο τέλος του κειμένου βιώνει και εκφράζει απόλυτη παθητικότητα για το μέλλον και τις προοπτικές του («θα με φορτώσουν με το κασόνι»).

Η προσωπική ερμηνεία είναι ανάλογη, προφανώς, με την ιδιοσυγκρασία, τις εμπειρίες και τα βιώματα των μαθητών / μαθητριών, αναμένεται ωστόσο να τονιστεί ότι η ανεργία και η φτώχεια οδηγεί στην αποτελμάτωση και την περιθωριοποίηση.

ΘΕΜΑ Δ (διαγραμματική ανάλυση)*

A. Ενδεικτική συλλογιστική πορεία

1. Τεκμηρίωση Δεδομένων:

- 1.1. Δ1 («Παρά την κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε συντάγματα και διεθνείς συμβάσεις»): από τον 18^ο αιώνα (π.χ. «Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη» της Γαλλικής Επανάστασης 1789) έως και τις μέρες μας (π.χ. «Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων» του ΟΗΕ το 1948).
- 1.2. Δ2 («τα ανθρώπινα δικαιώματα συνεχίζουν να παραβιάζονται σε πολλά μέρη του κόσμου»): κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες και δευτερευόντως στις αναπτυγμένες.
- 1.3. Δ3 («τα ανθρώπινα δικαιώματα συνεχίζουν να παραβιάζονται με διάφορους τρόπους»): π.χ. υποβάθμιση της θέσης της γυναίκας, εκμετάλλευση της παιδικής εργασίας, ρατσισμός, φτώχεια, πόλεμος κτλ.)

2. Απόδειξη Ζητουμένων

- 2.1. Ζ1 (αναλύεις τους λόγους που επιβάλλουν την καθολική κατοχύρωση και προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου):
 - 2.1.1. Σεβασμός ανθρώπινης αξιοπρέπειας
 - 2.1.2. Δίκαιη και βιώσιμη ανάπτυξη
 - 2.1.3. Κοινωνική και παγκόσμια ειρήνη
- 2.2. Απόδειξη Ζ2 («προτείνεις τρόπους με τους οποίους ... να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου αυτού»):
 - 2.2.1. Διεθνής κοινότητα: απομόνωση κρατών που παραβιάζουν τα δικαιώματα των πολιτών τους – υπογραφή νέων διεθνών συμβάσεων.
 - 2.2.2. Κράτη: συμμόρφωση του εθνικού με το διεθνές δίκαιο – επιβολή κυρώσεων σε άτομα που παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.
 - 2.2.3. Κοινωνία των πολιτών: συμμετοχή και ενίσχυση των οργανώσεων προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Β. Ενδεικτικό οργανωτικό σχήμα

- Τίτλος: π.χ. Τα ανθρώπινα δικαιώματα σε κίνδυνο
- Προσφώνηση: π.χ. Αξιότιμε κ. Ύπατε Αρμοστή...
- Πρόλογος (§1): παρουσίαση της αφορμής (Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων), τεκμηρίωση των δεδομένων (Δ1, Δ2 και Δ3) και του σκοπού (αίτημα ανάληψης δράσης για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων)
- Κύριο μέρος: απόδειξη Ζ1 (§2) και Ζ2 (§3).
- Επίλογος: συμπέρασμα & πρόταση για ανάληψη δράσης.
- Επιφώνηση: Με εκτίμηση
- Υπογραφή: Α.Α., μαθητής Λυκείου, Ελλάδα

Γ. Ενδεικτικές υφολογικές επιλογές

Ουδέτερο ύφος, περισσότερο οικείο στις §1 και §4.